

LIETUVOS
ŽMOGAUS
TEISIŲ GYNIMO
ASOCIACIJA

**Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministerijos
Viceministrui Aurimui Pečkauskui**

2024 m. vasario 13 d.

El. p. ministerija@sam.lt

**Valstybinės ligonių kasos prie
Sveikatos apsaugos ministerijos
Direktoriui Gintarui Kacevičiui**

El. p. vlk@vlk.lt

*Teikiama el. paštu.
Originalas siunčiamas nebus.
Pasirašyta saugiu el. parašu.*

DĖL ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ SUTARČIŲ SUDARYMO SU TERITORINĖMIS LIGONIŲ KASOMIS

Lietuvos gydytojus odontologus, burnos priežiūros specialistus, pacientus vienijančios ir žmogaus teises ginančios organizacijos – Lietuvos Respublikos Odontologų rūmai, Lietuvos pacientų organizacijų atstovų taryba ir Lietuvos žmogaus teisių gynimo asociacija (toliau – **Suinteresuotosios šalys**), atstovauja ir kreipiasi dėl savo vienijamų organizacijų narių interesų, atsižvelgdami į poreikį ginti pacientų teises ir į gautus kreipimusis dėl teritorinių ligonių kasų atsisakymo sudaryti sutartis dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ir apmokėjimo Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – **PSDF**) biudžeto lėšomis.

Viešojoje erdvėje ne kartą Odontologų rūmams yra išreiškiami priekaištai, kad privačiame sektoriuje paslaugas teikiančios odontologinės įstaigos nebendradarbiauja su Valstybine ligonių kasa ir nepasiūlo pacientams odontologinių paslaugų, kurios būtų apmokamos PSDF biudžeto lėšomis. Tačiau šiai dienai išryškėja visiškai priešinga situacija – įstaigos kreipiasi į teritorines ligonių kasas, prašydamos sudaryti sutartis dėl įvairių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ir apmokėjimo PSDF biudžeto lėšomis, tačiau teritorinės ligonių kasos atsisako jas sudaryti.

Odontologų rūmai gavo kelių tipų asmens sveikatos priežiūros įstaigų (toliau – **ASPI**) prašymus atstovauti jų interesus, teritorinių ligonių kasų atsakymai pridedami. Pateikiame esmines teritorinių ligonių kasų atsakymų ištrauką, motyvus dėl atsisakymo sudaryti sutartis:

LIETUVOS
ŽMOGAUS
TEISIŲ GYNIMO
ASOCIACIJA

1. ASPI 2023 metais neturėjo sutarties prašomoms teikti paslaugoms, dėl šios priežasties pageidaujamos teikti dantų protezavimo paslaugos neatitinka Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. V-1051 „Dėl Teritorinių ligonių kasų ir asmens sveikatos priežiūros įstaigų sutarčių sudarymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Teritorinių ligonių kasų ir asmens sveikatos priežiūros įstaigų sutarčių sudarymo tvarkos aprašo (toliau – **Tvarkos aprašas**) 8.4 p. ir 10 p. numatytų nuostatų, t. y. prašyme nurodytos paslaugos neatitinka 2014 m. balandžio 23 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 370 „Dėl Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis apmokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sąlygų sąrašo patvirtinimo“ (toliau – **Sąrašas**) papildomų sąlygų, numatytų 11.1 p.
2. ASPI, pageidauja teikti ambulatorines specializuotas gydytojo odontologo paslaugas, tačiau jos neatitinka Aprašo 8.4 punkto ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. V-1011 patvirtinto Asmens sveikatos priežiūros įstaigoms iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto skiriamų metinių lėšų specializuotoms ambulatorinėms, skubiosios medicinos pagalbos, dienos stacionaro, dienos chirurgijos, ambulatorinės chirurgijos, papildomai apmokamoms, stebėjimo ir stacionarinėms asmens sveikatos priežiūros paslaugoms tvarkos aprašo 28.1 punkto nuostatų.

Taigi iš esmės teritorinių ligonių kasų pateikti atsisakymai ASPI sudaryti sutartis yra motyvuojami, kad dantų protezavimo ar ambulatorinės specializuotos gydytojo odontologo paslaugos poreikio tenkinimo mastas 2024 m. yra užtikrinamas, nes faktiškai suteiktų paslaugų skaičius yra didesnis nei nustatytas šių paslaugų mastas.

Suinteresuotosios šalys supranta valstybės poreikį planuoti paslaugų mastą, ribotus finansinius išteklius minėtas paslaugas finansuoti, tačiau tai nepaneigia valstybės pareigos užtikrinti ir kitų šiame procese dalyvaujančių asmenų teises.

Pirmiausia, **paciento teisė pasirinkti sveikatos priežiūros įstaigą ir sveikatos priežiūros specialistą.** Šią teisę garantuoja Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo 4 straipsnis. Nors šiai dienai paciento teisė pasirinkti gydytoją odontologą yra apribota, kadangi pacientas dėl odontologinių paslaugų, finansuojamų PSDF biudžeto lėšomis, gali kreiptis tik į tą odontologą, kuris turi sutartį su šeimos gydytoju. O taikant „naują praktiką“ ribojama

LIETUVOS
ŽMOGAUS
TEISIŲ GYNIMO
ASOCIACIJA

pacientui galimybė pasirinkti įstaigą ir gydytoją, kuris teiks dantų protezavimo paslaugas. Kelia abejonių įtvirtinto kriterijaus objektyvumas – jei ASPĮ ankstesniais metais buvo sudariusi sutartį asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ir apmokėjimo PSDF biudžeto lėšomis – tai yra pakankamas pagrindas tokią sutartį pratęsti. Tačiau jeigu ankstesniais metais sutartis nebuvo sudaryta ar esi naujai įsteigta ASPĮ, tai teisės aktai reglamentuoja, kad nėra pagrindo sudaryti sutarties.

Antra, Tvarkos apraše, Sąrašė ir kituose teisės aktuose nustatyti kriterijai, kurie galimai riboja konkurenciją. Lietuvos Respublikos Konkurencijos įstatymo 4 straipsnis įpareigoja **viešojo administravimo subjektus**, įgyvendinant pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu Lietuvoje, **užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę** ir **draudžia** priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie **teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų** atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams. Taigi ankstesnė įsisteigimo data ir ankstesniais metais sutarties sudarymas – nėra kriterijai, užtikrinantys sąžiningą konkurencijos laisvę.

Derinant Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymo „Dėl Asmens sveikatos priežiūros paslaugų, apmokamų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis poreikio nustatymo metodikos patvirtinimo“ projektą, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba projektui pastabų neturėjo, tačiau atkreipė dėmesį, kad derinamas įsakymo projektas yra platesnės sveikatos priežiūros įstaigų sistemos reformos dalis. Todėl paaiškėjus konkreitiems faktams dėl galimo poveikio konkurencijai, tai niekaip neribuoja Konkurencijos tarybos įgaliojimų ateityje teikti išvadas dėl atitinkamo teisinio reguliavimo poveikio konkurencijai, ar atlikti ūkio subjektų ir viešojo administravimo subjektų veiksmų tyrimus, atsižvelgiant į teisinį ir ekonominį visų aplinkybių kontekstą. Todėl nekeičiant teisinio reglamentavimo – svarstysime kreipimąsi į Konkurencijos tarybą.

Dantų protezavimo paslaugai PSDF biudžeto lėšomis 2023 m. apmokėti, preliminariai buvo panaudota daugiau negu 60 mln. eurų. Tokia didžiulė suma ženkliai įtakoja paslaugų teikimą ir sąžiningą ASPĮ konkurenciją.

Todėl atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą informaciją ir argumentus, prašome keisti teisės aktų – Tvarkos aprašo, Sąrašė, Asmens sveikatos priežiūros paslaugų, apmokamų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis poreikio nustatymo metodikos ir kitų susijusių teisės aktų nuostatas, užtikrinant pacientų teisę pasirinkti gydymo įstaigą ir specialistą bei vienodas ASPĮ

LIETUVOS
ŽMOGAUS
TEISIŲ GYNIMO
ASOCIACIJA

konkurencijos sąlygas. Nustatant sutartinių metų paslaugų poreikio tenkinimo mastą, neapriboti galimų paslaugų teikėjų ratą, o svarstyti paskirstyti paslaugų teikėjams planuojamas kompensuoti paslaugas.

Suinteresuotosios šalys dėkoja už bendradarbiavimą ir informuoja, kad yra pasirengusios keliamo klausimo svarstymui ar platesnio rato diskusijai.

PRIDEDAMA. TLK atsakymų asmens sveikatos priežiūros įstaigoms kopijos.

Pagarbiai,

Lietuvos Respublikos
odontologų rūmų
Tarybos pirmininkė

prof. dr.
Vilma Brukienė

Lietuvos pacientų
organizacijų atstovų tarybos
pirmininkė

Vida Augustinienė

Lietuvos žmogaus teisių
gynimo asociacijos
pirmininkas

doc. dr.
Romualdas Povilaitis